

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದ ಸಾರಸೂತ್ರ

(ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಕತೆ)

ಸ್ವಾಮಿ ವೀರೇಶಾನಂದ

ವೇದಗಳ ಅಂತಿಮ ಭಾಗವಾಗಿ ಬರುವ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಂತ ವಿಚಾರಗಳು ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸುಂದರವಾದ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅರ್ಥವೇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವ ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಥೆಗಳು, ರೂಪಕಗಳು, ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು ತತ್ತ್ವವಿವರಣೆಗಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಸಾರವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಲ್ಲಿನ ಎರಡು ಮುಖ್ಯಪದ ಗಳೆಂದರೆ 'ಸಾಧ್ಯ' ಮತ್ತು 'ಸಾಧನ.' ಸಾಧ್ಯವೆಂದರೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಧ್ಯೇಯ. ಸಾಧನವೆಂದರೆ, ಆ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನಗಳು. ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವೇ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ವಿದ್ಯೆ ಅಥವಾ ಪರಾವಿದ್ಯೆಯೆಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಪರಾಮೃತ ಸ್ಥಿತಿ

ಯಶಸ್ವೀ ಗೃಹಸ್ಥನಾದ ಶೌನಕನು ಗುರುವಾದ ಅಂಗಿರಸನಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. “ಮಗೂ ಶೌನಕ, ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವಿನಿಂದಲೇ ಆವೃತವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸು, ಕರ್ಮಗಳು - ಎಲ್ಲವೂ ಈ ಪುರುಷನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೇ ಪರಮಾಮೃತ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ವಜೀವಿಗಳ ಹೃದಯಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಈ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಯಾರು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಅವನ ಅವಿದ್ಯಾಗ್ರಂಥಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಹೋಗುತ್ತದೆ; ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅವಿದ್ಯಾವಾಸನೆಯೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

“ಈ ಆಕ್ಷರಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೂಪವೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಕೇಳುವೆಯೇನು? ಈ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದೆ. ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದೇ ಅದು. ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು, ಕೇಳುವುದು, ಆಲೋಚಿಸುವುದು, ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು - ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಅರಿವು ಅಥವಾ ಚೈತನ್ಯದ ಬೆಳಕಿದೆಯಲ್ಲ, ಅದೇ ಆತ್ಮ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮ. ಈ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಉಪಾಧಿಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಆತ್ಮನ ನಿಜವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು

ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯದೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ‘ಗುಹಾಚರ’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ, ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮವೇ ಆಗಿರುವ ಆತ್ಮವೇ ಬ್ರಹ್ಮವು ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಬಯಸುವುದಿದ್ದರೆ ಇದನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು. ಇದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾದುದು; ಉತ್ತಮವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದುದು.

“ಆತ್ಮವು ಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ದಿವ್ಯವಾದ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳದ್ದು. ಅಣುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಣುವಾಗಿರುವುದು. ಇದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡದ್ದು. ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳೂ, ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಜೀವಿಗಳು - ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಆತ್ಮವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೂ, ಆಕ್ಷರವೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ಚೈತನ್ಯವೇ ಆಶ್ರಯವಷ್ಟೇ. ಅಂಥ ಚೈತನ್ಯರೂಪನೇ ಈ ಭಗವಂತನು. ಅವನೇ ಚೈತನ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳಾದ ಪ್ರಾಣ, ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಚೈತನ್ಯವು ಈ ಶುದ್ಧ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆಗಿದೆ.”

ಧ್ಯಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ, ಗುರು ಅಂಗಿರಸರು ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ: “ಮಗೂ ಅದನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆ” ಎಂದು. ಹೊಡೆಯುವುದು ಎಂದರೆ ಈ ಆತ್ಮ-ಬ್ರಹ್ಮದ ಮೇಲೆಯೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಏಕಾಗ್ರ ಮಾಡುವುದು; ಈ ಆಕ್ಷರದಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು. ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಗುರುವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ:

“ಮಗೂ, ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಬತ್ತಳಿಕೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಉಪಾಸನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಹಲವಾರು ಮಂತ್ರಗಳಿವೆ. ಅವೇ ಬಾಣಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿತವಾದ, ಗುರುವಿನಿಂದ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ‘ಹರಿತವಾದ’

ಎಂದರೆ ಏನು ಗೊತ್ತೆ? ಸತತವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಗಿದ ಎಂದರ್ಥ. ಅದನ್ನು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂದರೆ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೂಡ ಹೊರಗಿನ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದರ್ಥ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಶದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಬಾಣವನ್ನು ಗುರಿಯತ್ತ ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಗುರಿ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವುದು ಗೊತ್ತೆ? ಬ್ರಹ್ಮ, ಆತ್ಮ ಅಥವಾ ಆಕ್ಷರವೇ ಆ ಗುರಿ. ಹೀಗೆ ಏಕಾಗ್ರಭಾವನೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ಅಥವಾ ಆಕ್ಷರವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೇ ಮಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆ” ಎಂದು ಗುರುವು ಆದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನಂತರ, ಈ ಬಗೆಯ ಧ್ಯಾನಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುವು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ: “ಮಗೂ, ಇಲ್ಲಿ ವೇದಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಓಂಕಾರವೇ ಬಾಣಬಿಡುವ ಬಿಲ್ಲು. ಓಂಕಾರವು ಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರತೀಕ; ಬ್ರಹ್ಮನ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬಾಣ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಓಂಕಾರ ಜಪವನ್ನು ಅಥವಾ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಸಂಸ್ಕಾರವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಾಣ ಯಾವುದು? ಆತ್ಮವೇ ಬಾಣ. ಆತ್ಮ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಜೀವಾತ್ಮ ಎಂದರ್ಥ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಫಲನ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಜೀವನೂ ಕೂಡ ಬ್ರಹ್ಮ ಅಥವಾ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ಅದನ್ನು ತಾನೇ ನಾವು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು! ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನೇ ನಾವು ಬಾಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮನ್ನು ಓಂಕಾರದ ಉಪಾಸನೆ

ಯಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಬಾಣದಿಂದ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದಾಗ, ಅದು ಗುರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕತೆಯೆಂಬ ಜೀವಭಾವವು ಕಳೆದು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅಭೇದ ಭಾವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ ಬಾಣ-ಬಿಲ್ಲು-ಗುರಿಗಳ ರೂಪಕದಲ್ಲಿ ಗುರುವು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.”

ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ತನ್ಮಯತೆಯ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಗುರುವು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. “ಈ ಆಕ್ಷರವೆಂಬ ಪುರುಷನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕವೂ, ಭೂಮಿಯೂ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಂತರಿಕ್ಷವೂ ಒತ್ತಪೋತವಾಗಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುವ, ಆತ್ಮವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡಿದರೆ” ಎಂದು ಗುರುವು ಸಂದೇಶ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅಂತರಾತ್ಮನೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಆತ್ಮನೆಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಗುರುವು ಈ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ : “**‘ಅನ್ಯಾ ವಾಚಾ ವಿಮುಂಚಥ, ಅಮೃತಸ್ಯ ಏಷ ಸೇತುಃ’ - ಬೇರೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ. ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸೇತುವಾಗಿದೆ.** ಸಂಸಾರವನ್ನುವುದು ಒಂದು ಮಹಾಸಾಗರವಿದ್ದಂತೆ. ಅದನ್ನು ದಾಟುವುದೇ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದ ಏಕಮಾತ್ರಗುರಿಯಾಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ಈ ಆತ್ಮತತ್ವದ ಧ್ಯಾನವಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ, ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಕೇವಲ ಆತ್ಮಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಿ.”

ಈಗ ಗುರುವು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ತನ್ನ ಶುಭಾಶಯಗಳನ್ನು ಈ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ: “ಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರವನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿಲ್ಲವೇನು? ಅದರ ಚಕ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ

ಗುಂಬವನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಕೊನೆ ಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲವೇ? ಅದರಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮನು ವಿವಿಧ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತ ಅವುಗಳ ಒಳಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಒಮ್ಮೆ ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಸರಿಯಾದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿರಿ. ನೀವು ಅಜ್ಞಾನದ ಕತ್ತಲನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಲು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದಾಗಿಲಿ, ಶುಭವಾಗಿಲಿ.”

ಪರಾವಿದ್ಯೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕಡಲನ್ನು ದಾಟಿ, ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅವನು ಸರ್ವಜ್ಞನು; ಮಹಾನ್ ವಿಭೂತಿಯುಳ್ಳವನು. ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳು - ಈ ಎರಡೂ ಅವನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೇ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿವೆ. ಇಂಥ ಆತ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮಪುರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಗುರುವು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. “ಬ್ರಹ್ಮಪುರ ಎಂದರೆ ಏನು? ಚೈತನ್ಯದ ಬೆಳಕು ಇರುವ ಸ್ಥಳ ಎಂದು ಇದರ ಅರ್ಥ. ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಅರಿವಿನ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಅಂಥ ಬುದ್ಧಿಗುಹೆಯಲ್ಲಿ, ಅರಿವಿನ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಿಗೆ ಲಭ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಬುದ್ಧಿಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ಸಾಧಾರಣ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಹೃತ್ಕಮಲದಲ್ಲಿರುವ ಆಕಾಶ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಪುರುಷನು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವಾದುದು.”

ಬುದ್ಧಿಯ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ, ಅವನ ಇರವನ್ನು ತರ್ಕದ ಮೂಲಕವೇ ಅನುಮಾನಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಗುರುಗಳು ಈಗ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಮಾಡುವ ಆಲೋಚನೆಗಳೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ, ಅಲ್ಲವೇ. ಅವೆಲ್ಲ ಅರಿವನ್ನೇ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಪರಿಶುದ್ಧ ಅರಿವೇ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಆತ್ಮನು. ಇದೇ ರೀತಿ, ಆತ್ಮನು ಪ್ರಾಣದ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅರಿಯುವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ದೇಹದ ಎಲ್ಲ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಅವನ ವಿವಿಧ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಅವನೇ ಸ್ಥೂಲಶರೀರದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದುಕೊಂಡು, ತಿನ್ನುವ ಆನ್ನದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ; ಅನ್ನವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಡವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಆತ್ಮವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ, ಆಚಾರ್ಯರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಆನಂದರೂಪನಾದ ಈ ಆತ್ಮವು ಶಮ, ದಮ, ಧ್ಯಾನ, ಸರ್ವಸಂಗತ್ಯಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ - ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಅವನನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅಹರ್ನಿಶಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಮಹಾತ್ಮರು ಧೀರರು. ತಮ್ಮ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಈ ಪರಮಪುರುಷನು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅವರು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಆತ್ಮದರ್ಶನದ ಫಲ

ಈ ದರ್ಶನದ ಫಲವೇನು? ಇದನ್ನು ರೋಮಾಂಚಕರವಾಗಿ ಗುರುಗಳು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ: “ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮನಾಗಿ ಈ ವಿಶ್ವದ ಚರಾಚರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಅದ್ವೈತ ತತ್ತ್ವವಾಗಿ ನಿರ್ಗುಣರೂಪನಾದ ಇವನನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿನ ಅವಿದ್ಯಾಗ್ರಂಥಿಯು ಒಡೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ ಮತ್ತು ಜಡಗಳು ಸೇರಿ, ಒಂದೇ ಎಂದು ಭಾಸವಾಗುವ ಅವಿದ್ಯೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಿ ಅಥವಾ ಗಂಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅಂಥ ತಪ್ಪು ಭಾವನೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಿದ್ಯೆಯು ನಾಶವಾದಾಗ, ಆತ್ಮದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗೆಗಿನ, ಅವನ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಸಂಶಯಗಳೂ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಕರ್ಮಗಳು ಕಾಮಜನಿತವಾದುವು. ಕಾಮವು ಹುಟ್ಟುವುದು ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೇ. ಅವಿದ್ಯೆಯು ನಾಶವಾದಾಗ, ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ; ಹೀಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳೂ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತವೆ.”

ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವಾದ ಬುದ್ಧಿಯ ಅರಿವು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯೆಯ ಸೋಂಕೂ ಇಲ್ಲದ ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿಯು, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿ ಇರುವುದು. ಬುದ್ಧಿವೃತ್ತಿಗಳು, ಮನಸ್ಸಿನ ವೃತ್ತಿಗಳು, ಪ್ರಾಣ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲದರ ವೃತ್ತಿಗಳು ಚೈತನ್ಯಮಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿಯೇ ಕಾರಣ. ಹೀಗೆ ಇದು ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಜ್ಯೋತಿ - ಜ್ಯೋತಿಗಳಿಗೂ ಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗುರುಗಳು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆತ್ಮವು ಜ್ಯೋತಿಗಳಿಗೂ ಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿರುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಅವರೇ ಈಗ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ: “ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಬೆಳಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಬೆಳಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆತ್ಮನ ಬೆಳಕಿನಿಂದಲೇ ಸೂರ್ಯನು ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕೂಡ.”

ನಾವು ಅನುಭವಿಸುವ ಎಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇ. ಮುಂದೆ ಇರುವುದೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇ; ಹಿಂದೆ ಇರುವುದು ಕೂಡ ಬ್ರಹ್ಮವೇ. ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಇರುವುದು ಬ್ರಹ್ಮವೇ; ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಇರುವುದು ಕೂಡ ಬ್ರಹ್ಮವೇ. ಕೆಳಗೂ ಮೇಲೂ ಹಬ್ಬಿರುವುದು ಬ್ರಹ್ಮವೇ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೇ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದೆಲ್ಲವೂ ಹಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ಕಾಣುವಂಥ ಹಾವಿನಂತೆ ಅಸತ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮವೊಂದೇ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸತ್ಯವಾಗಿರುವುದು.

ಸಹಕಾರಿ ಸಾಧನಗಳು

ಪರಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಧ್ಯಾನದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಗುರುಗಳು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಧ್ಯಾನಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ನೈತಿಕ

ಮತ್ತು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅವರು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ, ಪರಮಾರ್ಥ ವಸ್ತುವಾದ ಆತ್ಮನು ಯಾರು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ರೂಪಕವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ: “ಮಗೂ, ಸುಂದರವಾಗಿರುವ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಎರಡು ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಒಂದೇ ಮರದ ಮೇಲೆ ಇವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೋ. ಒಂದು ಹಕ್ಕಿಯು ಸವಿಯಾದ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತಿದೆ. ವೃಕ್ಷವೆಂದರೆ ಸಂಸಾರವೃಕ್ಷ. ಇಲ್ಲಿ ಜೀವಿಯೆಂಬ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿ ಕರ್ಮಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷಿಯು ನಿತ್ಯ ಶುದ್ಧಬುದ್ಧ ಮುಕ್ತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಂಕೇತ. ಅದು ಬರೀ ಸಾಕ್ಷಿರೂಪವಾಗಿದೆ; ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತಿದೆ. ಜೀವಿಯು ತನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು, ತಾನು ಸುಖ, ದುಃಖ ಎಂದುಕೊಂಡು, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ತನಗಿಂತ ಭಿನ್ನವೆಂದು ಅನ್ನಿಸುವ

ಪರಮಾತ್ಮನಿಗಿಂತ ತಾನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಭಿನ್ನನಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅಂದರೆ ಈಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ ಆಗ ಶೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ‘ನಾನೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜೀವಿಗೂ ಆತ್ಮನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸಮನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಇದ್ದೇನೆ. ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಉಪಾಧಿಗಳ ಆಳತೆಗೆ ನಾನು ಒಳಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನನಗಿಂತ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಆತ್ಮನಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಅವನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮಗೂ, ಈಗ ತಿಳಿಯಿತೇ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ರೂಪಕದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ, ಒಂದೇ ಎಂದು.

“ಇಂಥ ಚೈತನ್ಯರೂಪನಾದ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣನಾದ ಪುರುಷನನ್ನು ಯಾರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅವರು ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕೊಡವಿಹಾಕುತ್ತಾರೆ; ಯಾವ ಪಾಪದ ಲೇಪವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಈ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಸರ್ವಭೂತಗಳಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕಂಡುಬರುವನು. ಅಂಥ ಸಿದ್ಧನು ಬರಿಯ ಬರಡು ಪಂಡಿತನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ಆತ್ಮ

ನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತೃಪ್ತಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಂಥವನು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತಮನು.

“ಮಗೂ, ಇಂಥ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಮಾಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಸತ್ಯನಿಷ್ಠನಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು; ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು, ಕಠಿಣವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಇಂಥ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಶುಭ್ರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

“ಮಗೂ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವೇ ಜಯಿಸುವುದು; ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಆಪ್ತಕಾಮರಾದ ಋಷಿಗಳು ಸತ್ಯವೆಂಬ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ; ಪರಮಸತ್ಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

“ಶೌನಕ, ಈ ಆತ್ಮವನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಮಾತುಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲು ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಆತ್ಮವು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ; ಕೇವಲ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಶನವು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಮನಸ್ಸು ವಿಶುದ್ಧಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಸ್ವಚ್ಛಜಲದಂತೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರುವುದೋ, ಅವನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ, ಆತ್ಮದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಈ ಆತ್ಮನು ಆತ್ಮಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾದವನು. ಯಾವ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವು ಐದು ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದೆಯೋ, ಅದೇ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಅವನು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪರಮಾತ್ಮನು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ, ಹಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಜಿಡ್ಡಿನಂತೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಜನರ ಅಂತಃಕರಣವು ಕೂಡ ಚೈತನ್ಯದಿಂದ ನಳನಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಮನಸ್ಸು ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದರೆ ಮಾತ್ರ, ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಒತಪ್ರೋತವಾದ ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.”

ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಪಂಚ

“ಮಗೂ, ಶೌನಕ. ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು ಯಾವ ಲೋಕವನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿನ ಕಾಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಅತಿಶಯವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದವನು ಗೆದ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಬಯಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಅಂಥ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಸೇವೆಮಾಡಬೇಕು; ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು; ಅರ್ಚಿಸ

ಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಆತ್ಮಸ್ವತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಮಹಾತ್ಮನು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಮೀರಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಜನ್ಮಮರಣ ಚಕ್ರದಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮುಕ್ತನಾದ ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಪುನ ಜನ್ಮ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

“ಈ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಇಚ್ಛಿಸುವವನು ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕು. ಕಾಮ ತ್ಯಾಗವೇ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಯಾರು ಯಾವ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು, ಆ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡ ಕೃತಕೃತ್ಯ ನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾಮಗಳೂ ಅಡಗಿಹೋಗುವವು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾಮಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅಜ್ಞಾನವು ಅವನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆದುಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

“ಇಂಥ ಆತ್ಮವು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಿಂದ ಲಭಿಸುವುದೆಂದು ಕೆಲವರು ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಬಹಳ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕೂಡ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಏನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೋ, ಅವನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೋರಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವನು. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಮಡಕೆಯು, ಬೆಳಕು ಬಂದಾಗ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವವನಿಗೆ ಆತ್ಮವು ತಾನೇತಾನಾಗಿ ತೋರಿಬರುವುದು.

“ಹೀಗೆ ಆತ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಯಸುವವನು ಆತ್ಮನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಅಂಥ ಬಲವಿಲ್ಲದವನು ಆತ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರನು. ಹಾಗೆಯೇ ಲೌಕಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೂ ಆತ್ಮವು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಧಕನು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಾಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಆತ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ ಬಲ, ಪ್ರಮಾದಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ಸಂನ್ಯಾಸ — ಈ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವಂಥ ಜ್ಞಾನಿಯು ಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಧಾಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವನು.”

ಮುಕ್ತಿಯ ವಿಧಾನ

ಮೋಕ್ಷಸ್ಥಿತಿಯು ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತದೆ? ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಋಷಿಗಳು ಸಂತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ; ಕೃತಾತ್ಮರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ರಾಗದ್ವೇಷಗಳೂ ಅವರಲ್ಲಿ ನಶಿಸಿಹೋಗಿರುತ್ತವೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವಗಳ ನಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಅವರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹತೋಟಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡಿರುವ ಅವರು, ಆತ್ಮರೂಪಿಗಳಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರೇ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು. ವೇದಾಂತ ಅಥವಾ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಬೋಧಿಸುವ ಆತ್ಮಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮೈಕ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ತಿರುಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡವರು. ತಮ್ಮ ಈ ಪರಮ ಸಂನ್ಯಾಸ ಯೋಗದಿಂದ ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮಭೂತರಾಗಿ ಮರಣವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ, ಅಮೃತಸ್ವರೂಪರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ದ್ವೈತಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮುಕ್ತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಹವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಣ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಕಲೆಗಳೂ ಅವುಗಳ ಮೂಲಕಾರಣವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ; ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ; ಈ ಮಹಾತ್ಮನ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವು ಮಾತ್ರ ದೇಹರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು, ದೇಹತ್ಯಾಗದ ನಂತರ ಅದೂ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು-ಬುದ್ಧಿಗಳು ಆತ್ಮನ ಪ್ರತಿಫಲನಗಳೇ ಆಗಿದ್ದು, ಅವೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಮೂಲರೂಪವಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಲೀನವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ದೇಹವೇ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಉಪಾಧಿಗಳು ನಶಿಸಿಹೋಗಲು, ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದ, ಮುಪ್ಪಿಲ್ಲದ, ಅವಿನಾಶಿಯಾದ, ನಿರ್ಭಯವಾದ, ಹಿಂದು-ಮುಂದು-ಒಳಗು-ಹೊರಗು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದ, ತನಗೆ ಎರಡನೆಯದು ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲದ ಅನಂತ ಆಕಾಶದಂತಿರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಹಲವಾರು ನೀರಿನ ಗಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳು, ಆ ಗಡಿಗೆಗಳು ನಾಶವಾದಾಗ, ಮೂಲ ಸೂರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಗುವಂತೆ ದೇಹಾದಿಗಳ ಉಪಾಧಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ವಿವಿಧ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಹರಿದುಬರುವ ನದಿಗಳು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳು, ರೂಪಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ನಾಮ ರೂಪಗಳ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಪರಾತ್ಪರನಾದ ದಿವ್ಯಪುರುಷನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿಬಿಡುವರು.

ಹೀಗೆ ಅಂಗಿರಸ ಗುರುಗಳು ಶೌನಕನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿ, ಪರಮಧ್ಯೇಯದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ಸತ್ಯ ಮುಂತಾದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತ, ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇದರ ಫಲ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನಮಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು! ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. *